QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT
DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Rikors Nru.: 381/2015 RM

Angelo sive Lino Agius ezercenti l-kummerc taht l-isem 'Power Boat Rides Malta'

-vs-

Ian Muscat

Illum, 8 ta' April 2021.

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ipprezentat minn Angelo sive Lino Agius nhar il-21 ta' Dicembru, 2015 fejn talab lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenut ihallsu s-somma ta' disat elef u erba' mitt Ewro (€9,400) dovuti lilu relattivament ghall-prezz tan-negozju u attrezzatura li kellhom bejniethom fil-hanut ta' San Giljan, kif obbliga ruhu li jhallsu permezz tal-iskrittura privata datata 5 ta' Marzu 2014, liema somma huwa naqas milli jhallas minkejja li gie diversi drabi debitament interpellat ghal tali hlas, bl-ispejjez kollha inkluz dawk tal-Ittra Ufficjali Numru 2063/15 u tal-Mandat ta' Sekwestru Kawtelatorju li qed jigi pprezentat kontestwalment ma' din il-kawza u bl-imghax legali mill-5 ta' Marzu 2014 sad-data tal-hlas effettiv kontra l-konvenut minn issa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat ir-Risposta[1] tal-konvenut Ian Muscat ipprezentata fil-15 ta' Marzu, 2016, fejn eccepixxa:-

1. *Illi fl-ewwel lok in linea preliminari t-talba hi nulla stante li kellha tigi pprezentata permezz ta' rikors kif trid il-ligi u mhux permezz ta' avviz.*
2. *Illi fit-tieni lok huwa jeccepixxi illi hu m'ghandux relazzjoni guridika ma' Power Boat Rides Malta f'isem min infethet il-kawza odjerna.*
3. *Illi huwa jeccepixxi li huwa mhux debitur fil-konfront tar-rikorrent u dan kif ser jirrizulta mill-provi.*
4. *Illi se mai huwa r-rikorrent li huwa debitur fil-konfront tal-intimat u fil-fatt mal-eccezzjonijiet prezenti huwa qed jipprezenta l-kontro-talba relatata u dan minghajr pregudizzju ghat-tieni eccezzjoni tieghu.*
5. *Illi t-talba tar-rikorrent hija infondata fil-fatt u fid-dritt kif ser jirrizulta mill-provi.*
6. *Illi t-talba ghandha tigi michuda bl-ispejjez kontra tieghu.*
7. *B'riserva ghall-azzjoni ulterjuri kontra r-rikorrent, inkluz passi kriminali.*

Salv eccezzjonijiet ulterjuri skond il-ligi.

Illi l-konvenut ipprevalixxa ruhu mill-beneficcju li jressaq kontro-talba ai termini tal-Artikolu 396 *et seq* tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta, f'liema rikonvenzjoni huwa ppremetta u talab:-

A. Dikjarazzjoni tal-Fatti.

1. Illi l-konvenut rikonvenjenti ghandu jaghti lill-attur rikonvenut is-somma ta' hmistax-il elf (€15,000) relatata mal-ftehim tan-negozju, xoghol, materjal, merkanzija, u sehmu mill-istess ftehim ta' negozju li kellhom bejniethom, liema somma huwa naqas milli jghaddiha lilu, liema somma tinkludi u mhux limitata

[1] Fol. 8.

ghall-flus li ghandu jghaddilu ghall-flus li kien hemm il-Bank li nofshom kienu tieghu, ghall-kera tal-garaxx ta' Haz-Zebbug, ghall-flus mill-isponsor Go and Fun, ghall-flus tax-xoghol li ghamel hu, ghall-flus li hallas hu ghan-nom tieghu ukoll, oltre flus dovuti ghal materjal u flus relatati ma' pagi.

2. Illi sal-gurnata tal-lum huwa ghadu ma hallsux dak li hu dovut lilu.

B. Raguni ghat-talbiet b'dawn il-proceduri.

Illi l-proceduri prezenti qeghdin isiru sabiex l-Onorabbli Qorti tikkundanna lill-attur rikonvenut ihallas lill-konvenut rikonvenjenti l-ammont dovut kif spjegat hawn fuq.

C. Talbiet tal-konvenut rikonvenjenti.

Ghaldaqstant il-konvenut rikonvenjenti in vista ta' dak kollu fuq premess, jitlob lil Onorabbli Qorti joghgobha:

1. Tiddikjara illi l-attur rikovenvenut ghandu jhallas lill-konvenut rikonvenjenti s-somma ta' hmistax-il elef Ewro (€15,000) rapprezentanti somma dovuta lilu, fost ohrajn ta' xoghol, ta' materjal, merkanzija, ta' sehmu mill-istess ftehim ta' negozju li kellhom bejniethom, liema somma tinkludi u mhux limitata ghall-flus li ghandu jghaddilu ghall-flus li kien hemm il-Bank li nofshom kienu tieghu, ghall-kera tal-garaxx ta' Haz-Zebbug, ghall-flus mill-isponsor Go and Fun , ghall-flus tax-xoghol li ghamel hu, ghall-flus li hallas hu ghan-nom tieghu ukoll, oltre flus dovuti ghal materjal u flus relatati ma' pagi.

2. Tikkundanna konsegwentement lill-attur rikonvenut sabiex ihallas lill-konvenut is-somma ta' hmistax-il elf Ewro dovuta kif fuq premess.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittri bonarji, inkluzi dik datata 15 ta' Frar 2015 u tan-Nota fl-atti tal-ittra ufficjali u bl-interessi legali sad-data tal-hlas effettiv, kontra l-attur rikonvenut li jibqa' minn issa ingunt in subizzjoni."

Illi fis-6 ta' April 2016 l-attur rikonvenut Angelo sive Lino Agius, ezercenti l-kummerc taht l-isem 'Power Boat Rides Malta', ipprezenta Risposta[2] ghall-kontro-talba tal-konvenut, fejn eccepixxa:-

1. It-talbiet tal-konvenut rikonvenzjonant Ian Muscat huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michud bl-ispejjez stante illi r-rispondent mhuwiex debitur tal-imsemmi Ian Muscat u m'ghandu jaghtih assulutament xejn; anzi, ghall-kuntrarju, huma l-imsemmi Ian Muscat li ghandu jaghti lir-rispondent u proprju ghalhekk li nfethet il-kawza;

2. Illi l-kontendenti kienu ghamlu negozju flimkien u dak li llum il-konvenut rikonvenzjonant qieghed jitlob il-hlas ghaliex – u cioe', "xoghol, materjal, merkanzija, sehmu mill-istess ftehim ta' negozju li kellhom bejniethom, liema somma tinkludi u mhux limitata ghall-flus li kien hemm il-Bank, il-kera tal-garaxx ta' Haz-Zebbug, flus li l-isponsor Go and Fun eccetra" – kien gie kollu kemm hu kalkulat u komputat mill-kontendenti taht id-direzzjoni tal-accountant Julian Muscat (il-kugin tal-konvenut rikonvenzjonant) u kien irrizulta li, tenut kont ta' kollox, il-konvenut rikonvenzjonant ghandu jaghti lir-rispondent odjern is-somma ta' €9,400 kif jirrizulta mid-dokument anness li fuqu hemm il-firem taz-zewg partijiet u dik tal-imsemmi Julian Muscat, kopja annessa mal-istess u mmarkata Dok A;

3. Illi gialadarba li gie ffirmat ftehim bil-miktub dwar l-ammont li rrizulta li huwa dovut mill-konvenut rikonvenzjonant lir-rispondent odjern, il-konvenut rikonvenzjonant ma jistax jippromwovi kontro-talba illi tmur kontra dak li diga'

[2] Fol. 13.

gie miftiehem u li huwa diga' ffirma ghalih ghaliex semmai kellu jiftah kawza biex jattakka l-validita' tal-imsemmi skrittura kif qal li kien se jaghmel fin-nota minnu pprezentat in risposta ghall-ittra ufficcjali numru 2063/15 pprezentata kontra tieghu mill-esponent ai termini tal-artikolu 166A tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta u li pero' huwa qatt ma ghamel.

4. Illi ghaldaqstant, it-talbiet rikonvenzjonali tal-konvenut rikonvenzjonant ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kollha kontra tieghu.

Rat illi permezz ta' digriet datat 8 ta' Gunju 2016, il-Qorti laqghet it-talba ghall-korrezzjoni tar-Rikors promotur li bih giet istitwita din il-kawza billi ordnat li l-kelma 'Avviz' stampata fuq il-formula pre-stabbilita, tigi kancellata u sostitwita bil-kelma 'Rikors'.

Rat illi din il-kawza giet assenjata lill-Qorti kif preseduta permezz ta' ordni ta' assenjazzjoni moghtija mis-S.T.O il-Prim'Imhallef, u dan b'effett mis-16 ta' Lulju 2018;

Rat it-traskrizzjonijiet tax-xhieda li nstemghet mill-Qorti diversament preseduta;

Rat l-Affidavits u d-dokumenti kollha esebiti fl-atti;

Semghet ix-xhieda;

Rat il-provi kollha;

Semghet it-trattazzjoni orali tal-abbli difensur tal-attur waqt is-seduta tal-15 ta' Frar 2021;

Rat l-atti kollha;

Rat illi l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza in difett ta' ostakolu;

Rat illi ma hemm l-ebda impediment ghall-prolazzjoni tas-sentenza illum stess;

Ikkunsidrat;

Illi mill-fatti li johorgu mill-atti tal-kawza, jirrizulta illi l-partijiet kienu jahdmu bi shab bejniethom f'negozju ta' xoghol bl-opri tal-bahar, bl-isem "Power Boat Rides Malta". Dan in-negozju kien jikkonsisti fil-garr ta' klijenti fuq il-bahar bid-dghajjes li kienu jappartjenu tal-partijiet rispettivament, liema dghajjes kienu jintuzaw b'mod komuni ghall-iskopijiet ta' dan in-negozju. Din is-shubija sehhet fuq medda ta' sentejn cioe` matul iz-zewgt isjuf tal-2012 u 2013. Fit-tieni sena, il-partijiet iddecidew li jkabbru n-negozju billi jifthu bar f'garaxx li kien jappartjeni lil missier il-konvenut gewwa San Giljan, u ghamlu diversi xogholijiet u benefikati f'dan l-istabbiliment biex jigi operat bhala bar (Dok C) bl-isem "Happy Dayz". F'Novembru 2013 il-partijiet iddecidew li jitterminaw is-shubija u sussegwentement, il-bar baqa' jigi operat mill-konvenut.

Il-kontijiet tan-negozju kien jiehu hsiebhom certu Julian Muscat, li jigi l-kugin tal-konvenut, u hemm qbil illi l-partijiet kienu jaqsmu bejniethom il-qligh rimanenti wara li kienu jinqatghu l-ispejjez. Fl-ewwel sena, il-qsim tal-qligh kien kwantu ghal sittin fil-mija (60%) lill-konvenut u erbghin fil-mija (40%) lill-attur, filwaqt li fit-tieni sena l-qligh kellu jinqasam b'mod indaqs. Il-flejjes ta' dan in-negozju kienu jiġu depożitati f'kont tal-bank HSBC f'isem iz-zewg partijiet, liema kont kien jigi operat b'*cheque book*.

Il-konteggi li kellhom isiru bejn il-partijiet wara d-decizjoni li ma jibqghux imexxu n-negozju bi shab bejniethom, kien hadimhom l-imsemmi Julian Muscat. Il-partijiet iffirmaw dokument b'dawn il-konteggi li minnu jirrizulta li l-konvenut

ghandu jaghti lill-attur is-somma ta' €9,040, liema dokument gie ffirmat fil-prezenza ta' Julian Muscat kif ukoll ta' bint l-attur Marie Lourdes Agius.

Ikkunsidrat;

Illi l-verzjoni tal-attur hi illi s-somma mitluba minnu fir-Rikors promotur tirrapprezenta s-sehem dovut lilu mill-konvenut ghall-ispejjez li huwa nefaq fl-attrezzatura tal-istabbiliment ossia bar bl-isem "Happy Dayz" u ma ghandhiex x'taqsam man-negozju tad-dgħajjes li kienu joperaw bi shab bejniethom. Huwa jsostni illi s-somma ta' €9,040 kellha tigi mhallsa mill-konvenut sal-ahhar ta' Ottubru 2014 u dan skont kif jirrizulta mid-dokument li gie mhejji minn Julian Muscat u li gie ffirmat minnu, mill-konvenut u mill-istess Julian Muscat. Madanakollu, il-konvenut baqa' ma hallsux. L-attur zied jghid li meta mar ikellmu fl-istabbiliment gewwa San Giljan, fil-presenza ta' ibnu Jean Claude Agius u certu Emanuel Fenech li huwa impjegat tal-konvenut, il-konvenut qallu li ma kellux minn fejn ihallsu. Skont l-attur, il-konvenut qatt ma cahad li ghandu jaghtih jew li huwa kellu jiehu xi flus minghand l-attur.

Il-konvenut, da parti tieghu, jikkontendi illi huwa ffirma d-dokument li jindika li huwa ghandu jaghti s-somma ta' €9,040 lill-attur, ghaliex kien taht pressjoni mill-attur. Qal ukoll illi apparti dak il-kont, kien ghad hemm kontijiet ohrajn li kellhom jigu komputati bejniethom, tant illi jirrizulta mid-dokument innifsu li kien hemm kwistjonijiet u spejjez ohrajn li kien ghad kellhom jigu diskussi. Skont il-konvenut, dawn l-ispejjez kellhom jigu mnaqqsa mis-somma globali indikata fuq id-dokument iffirmat mill-partijiet.

Dawn l-ispejjez - li l-konvenut jippretendi li kellhom jigu mnaqqsa mill-ammont globali dovut lill-attur permezz ta' konteggi li kien ghad jonqsu x'isiru bejn il-partijiet - jifformaw il-mertu tat-talba rikonvenzjonali proposta mill-istess konvenut.

Ikkunsidrat;

Jirrizulta illi l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut, li permezz taghha eccepixxa n-nullita` tat-talba minhabba li din ma saritx permezz ta' Rikors, giet sorvolata permezz ta' digriet moghti minn din il-Qorti diversament preseduta fit-8 ta' Gunju 2016 fejn giet milqugha t-talba tal-attur[3] ghas-sostituzzjoni tal-kelma 'Avviz' bil-kelma 'Rikors'. Ghadaqstant, m'hijiex sejra tiehu iktar konjizzjoni ta' din l-eccezzjoni.

Ikkunsidrat ;

Illi fit-tieni eccezzjoni minnu sollevat, il-konvenut eccepixxa illi huwa ma ghandux relazzjoni guridika ma' 'Power Boat Rides Malta'.

L-attur Angelo Agius istitwixxa dawn il-proceduri bhala persuna li tezercita l-kummerc taht l-isem 'Power Boat Rides Malta'. Madanakollu, hu evidenti li dan l-isem jidher li huwa biss isem tan-negozju, **mhux entita` li ghandha personalita` guridika distina** : il-Qorti ghalhekk tifhem illi l-azzjoni giet effettivament istitwita mill-attur *de proprio* u mhux f'xi kwalita` rapprezentattiva ta' korp guridiku. Il-fatt illi l-pretensjoni tieghu hija dwar hlas dovut in konnessjoni ma' negozju bl-isem 'Power Boat Rides Malta' ma huwa ta' ebda konsegwenza ghall-fini tal-persuna guridika li effettivament pproponiet l-azzjoni, ghaliex din tibqa' wahda prettament personali ghall-attur. Ghaldaqstant, jekk kemm il-darba tezisti relazzjoni guridika bejn il-konvenut u l-attur f'ismu personali - kif del resto jippretendi l-konvenut - il-Qorti tqis illi l-azzjoni kif proposta mill-attur bhala persuna li tezercita n-negozju f'isem Power Boat Rides Malta, ma tista' tnaqqas xejn minn din ir-relazzjoni guridika.

---

[3] Din it-talba saret permezz ta' rikors ipprezentat fis-16 ta' Mejju 2016, fol. 15.

F'kull kaz, il-Qorti ma tistax ma tosservax ukoll illi l-konvenut innifsu xejjen din l-eccezzjoni tieghu meta ressaq talba rikonvenzjonali f'din l-istess azzjoni ghall-hlas ta' ammont li jippretendi li huwa dovut lilu mill-attur **bhala persuna ezercitanti l-kummerc f'isem 'Power Boat Rides Malta**' : dan b'rikonoxximent manifest tar-relazzjoni guridika tieghu mal-attur fil-kwalita` tieghu premessa. Ghaldaqstant, it-tieni eccezzjoni tal-konvenut mhijiex tajba u qed tigi michuda.

Ikkunsidrat;

Il-Qorti tibda biex tosserva illi għalkemm it-talba fir-Rikors promotur hija ghall-hlas tas-somma ta' €9,040, mix-xhieda tal-attur il-Qorti fehmet illi huwa qieghed effettivament jippretendi l-hlas tas-somma ta' €10,040 minghand il-konvenut - bid-differenza ta' elf Euro (€1,000) rapprezentanti nofs l-ammont li kien dovut minn terza persuna bhala kumpens ghall-uzu ta' garaxx li l-partijiet kienu jikru flimkien gewwa Haz Zebbug biex izommu d-dghajjes taghhom. L-attur jghid li huwa baqa' qatt ma thallas is-somma ta' €1,000 minghand din it-terza persuna, izda fl-istess waqt ma ressaq l-ebda prova li din is-somma ngabret mill-konvenut jew thallset lilu. Fi kwalsiasi kaz, il-Qorti tqis illi galadarba t-talba fir-Rikors promotur hija ghall-hlas tas-somma determinata ta' €9,040, l-aggudikazzjoni ta' somma ikbar minn dik mitluba tkun wahda *ultra petita*, liema difett ikun jirrendi nulla s-sentenza. Ghaldaqstant il-Qorti sejra tillimita l-istharrig taghha ghat-talba ghall-hlas tas-somma mitluba fir-Rikors promotur, cioe` is-somma ta' €9,400.

Ikkunsidrat ;

L-attur isejjes il-kreditu pretiz tieghu fis-somma ta' €9,400, fuq id-dokument immarkat 'Dok. A'[4]. Dan d-dokument jinsab iffirmat miz-zewg partijiet kif ukoll minn Julian Muscat li stqarr illi kien hu li effettivament hejja dan l-istess

[4] Dokument anness mal-Affidavit tal-attur, fol. 30.

dokument. L-attur xehed illi l-ispejjez minnu pretizi jirrapprezentaw il-benefikati li saru fl-istabbiliment gewwa San Giljan biex dan jigi attrezzat bhala bar bhala parti min-negozju komuni tal-partijiet. Minn ezami hafif tad-dokument in dizamina, il-Qorti fehmet illi effettivament, dan jissostanzja l-verzjoni tal-attur illi l-konvenut accetta li ghandu jhallas is-somma ta' €9,400 lill-attur sal-ahhar ta' Ottubru 2014 u li dan l-ammont jirrapprezenta s-sehem dovut lill-attur mill-ammont dovut kwantu ghal « *Bar Valutation* »[5] wara li zdied ammont ulterjuri dovut mill-konvenut fis-somma ta' €2,890 u wara li l-attur naqqas mill-ammont rizultanti ta' €10,400, is-somma ta' €1,000. Dan il-ftehim huwa manifestat fis-segwenti :-

« 05/03/14
Meeting held at St. Julian's, Ian and Lino finalised accounts: Ian to pay Lino €9,400. Amount to be paid by end of October 2014."

Il-verzjoni tal-attur illi l-kliem tal-konvenzjoni nkiteb minn Julian Muscat li wkoll iffirma l-istess dokument, ma gietx michuda la mill-konvenut u lanqas mill-istess Julian Muscat. **Effettivament, fix-xhieda tieghu il-konvenut imkien ma jichad li s-somma pattwita fuq id-dokument in dizamina, hija dovuta lill-attur**. Kemm hu hekk, meta gie mistoqsi x'jirrapprezenta l-ammont ta' €9,400 indikat fuq l-i*spread sheet* Dok. A, il-konvenut minflok ma fisser liema parti mill-ammont m'huwiex dovut, qal li issa ghadda iz-zmien u jrid jara l-accounts qabel ma jitkellem sew. Lanqas gie asserit minnu li l-konteggi saru hazin jew li hemm ammonti li mhux veru huma dovuti lill-attur, jew li ma sarux uhud mill-ispejjez indikati taht il-kolonna "*Bar Joint Expenses*".

Jigi osservat ulterjorment illi l-konvenut effettivament jirrikonoxxi li huwa accetta li jhallas lill-attur tas-somma ta' €9,400 meta ffirma l-ftehim in kwistjoni Dok. A: fix-xhieda tieghu huwa jghid hekk:- *"Meta ahna wasalna biex naghlqu*

[5] €7,579.91.

l-kontijiet, huwa beda jipprezenta l-kontijiet tieghu li kellu jiehu u beda jghidli biex niffirma din biex nibdew minnha u kif jidher, iffirmajtha pero` nixtieq nghid li ***apparti dan il-kont kien ghad baqa' kontijiet x'jinghalqu****.*" [emfasi tal-Qorti]

Essenzjalment, il-kontenzjoni tal-konvenut hija li huwa gie kostrett li jiffirma l-ftehim dwar il-hlas tas-somma ta' €9,400 ghaliex l-attur kien qed jaghmillu pressjoni biex jaghmel dan u illi f'kull kaz, il-kontijiet kienu ghadhom mhux maghluqin definittivament ghaliex kien ghad jonqos li jsiru konteggi dwar ammonti li kien qed jippretendi li huwa dovuti lilu mill-attur. Ghalkemm dan jista' jkun minnu u jista' effettivament jirrizulta li kien hemm xi kontijiet pendenti li finalment jirrizultaw f'ammont dovut lill-konvenut li kellu jigi mnaqqas mis-somma globali indikata fuq l-iskrittura, il-kwistjoni dwar ammonti li allegatament huma dovuti lill-konvenut, tifforma l-mertu tal-kontro-talba tieghu u l-Qorti tqis li din il-kwistjoni ghandha tigi determinata meta tigi biex tistharreg it-talba rikonvenzjonali tal-konvenut.

Ikkunsidrat;

Illi huwa minnu li d-dokument kif originarjament imhejji minn Julian Muscat fil-forma ta' *spreadsheet*, jindika li kien hemm xi ammonti li kellhom jigu diskussi[6], izda jirrizulta wkoll ippruvat illi **wara** li thejja dan l-i*spread sheet*, il-partijiet iltaqghu fil-prezenza tal-istess Julian Muscat biex jiddiskutu l-pendenzi u waslu ghall-ftehim li l-ammont effettivament dovut mill-konvenut, huwa dak li nizzel bil-kitba tieghu stess Julian Muscat fuq l-i*spread sheet*. Julian Muscat xehed illi skont il-konteggi li ghamlu dakinhar jaf li l-attur kellu jiehu erbat elef Euro kif indikat fid-dokument in kwistjoni (global balance) izda jaf li in segwitu ltaqghu fil-prezenza tieghu. Ghalkemm huwa ma kellux id-dettalji kollha u jaf li kien ghad hemm xi kwistjonijiet mhux maghluqa bejn il-partijiet, bil-konvenut jinsisti li l-ewwel jigu finalizzati l-konteggi, ix-xhud qal li l-konvenut accetta li jiffirma

[6] Bucket seat mould "*to discuss*" ; Garage Zebbug "*to discuss*".

d-dokument. Ikkonferma wkoll illi skont il-kalkoli li ghamel l-attur, il-konvenut kellu jaghtih is-somma ta' €9,400 u "*peress li [l-konvenut] xtaq jaghlaq din il-pendenza, iffirma*."[7]

Il-Qorti tosserva illi effettivament, dan il-ftehim ("Dok. A") ma jaghmel ebda referenza ghall-ammonti specifici li kellhom jigu diskussi u ma saret l-ebda rizerva dwar ammonti li kien ghad jehtieg li jigu diskussi, u l-Qorti tistenna illi jekk kien hemm pendenzi li kien ghad kellhom jigu diskussi, dawn gew hekk diskussi fil-laqgha li evidentement, issejhet proprju biex il-kontijiet jigu finalizzati. B'zieda ma' dan, il-Qorti qajla tifhem kif il-konvenut, jekk ma kienx qed jaqbel mal-ammont komputat u pretiz mill-attur, effettivament iffirma l-patt ghall-hlas tas-somma ta' €9,400, *multo magis* meta jikkontendi li kien hemm krediti dovuti lilu b'zieda ma' dawk indikati fl-i*spread sheet* imhejji minn kuginuh Julian Muscat.

Illi minnufih ghandu jigi osservat illi l-ftehim gie ffirmat miz-zewg partijiet bl-inkluzjoni tal-klawsola fuq imsemmija (*Meeting held at St. Julian's, Ian and Lino finalised accounts: Ian to pay Lino €9,400. Amount to be paid by end of October 2014*) u ghaldaqstant, ma jista' jkun hemm ebda dubju li din il-klawsola tifforma parti mill-patt konvenzjonali li jorbot liz-zewg partijiet kontraenti. U galadarba jirrizulta li hemm konvenzjoni, din ghandha tigi osservata ghaliex hija l-espressjoni manifesta tal-volonta` tal-partijiet: *pacta sunt servanda*. Kif inhuwa ritenut b'mod pacifiku fil-gurisprudenza tal-qrati taghna, il-principju fondamentali u regolamentari fil-ligi tal-kuntratti:-

"*jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettat u li hi l-volontà tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tiġi osservata. Pacta sunt servanda.*" [8]

[7] Ara xhieda ta' Julian Muscat.

[8] Qorti tal-Appell - 5 ta' Ottubru, 1998 – **Gloria mart Jonathan Beacom et vs L-Arkitett u Inġinier Ċivili Anthony Spiteri Staines**

B'applikazzjoni tal-insenjament fuq riprodott u minn qari tal-pattijiet kollha tal-ftehim, mehudin flimkien, hija l-fehma tal-Qorti li l-kliem tal-konvenzjoni bejn il-partijiet huwa inekwivoku u ma jezisti ebda dubju kwalsiasi dwar it-tifsira u l-iskop tal-applikazzjoni tal-klawsola in kwistjoni. Konsegwentement, ma hemm ebda lok ghal xi interpretazzjoni bhal dik asserita mill-konvenut li tmur lil hinn mill-kliem car u univoku tal-konvenzjoni.

F'kull kaz, huwa risaput illi l-principju ta' interpretazzjoni ta' kuntratti '*contra testimonium scriptum, testimonium non scriptum non fertur'*, jinsab ferm assodat fil-gurisprudenza tal-Qrati taghna. Dan ifisser illi mhux ammess illi provi orali jfissru dak li fih innifsu huwa diga` car[9] u l-kontraenti ma jistghux jippruvaw permezz ta' testimoni dak li ma jirrizultax, jew jirrizulta eskluz, mill-istess kuntratt[10]. Wara kollox, hi presunzjoni "*loġika u ġuridika*"[11] li meta l-partijiet jkunu ftiehmu li jinkorporaw ftehim ta' bejniethom f'kitba, huma jkunu nizzlu bil-kitba fl-iskrittura relattiva dak kollu li jkunu ftiehmu fuqu.

Il-Qorti tistenna li kieku l-konvenut ma qabilx mal-ftehim kif propost, ma jiffirmahx jew *de minimis*, jesigi li dan jigi emendat biex jirrifletti l-kontenzjonijiet tieghu. Izda dan ma ghamlux. Fil-fehma tal-Qorti, il-korollarju inevitabbli ta' dan huwa li l-konvenut iffirma l-ftehim datt 5 ta' Marzu 2014 bil-konoxxenza u accettazzjoni pjena tal-implikazzjonijiet tal-patt konvenzjonali li jhallas lill-attur is-somma ta' €9,400 sa mhux iktar tard mill-ahhar ta' Ottubru 2014.

Fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Clive Simpson noe vs John Saliba noe**[12], il-Prim'Awla tal-Qorti Civili qalet hekk in propositu:-

---

[9] **Joseph Gatt vs Joseph Galea**, Appell Civili, deciz fl-14 ta' April 1975.
[10] **Gemma Fenech vs. John Bugeja** – Appell deciz fl-20 ta' Ottubru 2003.
[11] **Aquilina noe vs Portelli**, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-4 ta' Ottubru 2005.
[12] Deciza fit-22 ta' Gunju 2004.

"*... huwa prinċipju ta' dritt li meta ftehim jiġi redatt bil-miktub, il-kontenut tal-istess ftehim għandu joħroġ mill-istess kitba, inatteż id-diskussjonijiet u kif dawn żvolgew. Hu preżunt li dak li l-partijiet ikunu ftiehmu fuqu, jkun ġie mniżżel fil-kitba, u dak li jkun diskuss iżda ma jirriżultax mill-kitba, jitqies jew li ma sarx qbil fuqu jew li ġie rinunzjat (ara* ***Frendo vs. Caruana****, deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fit-28 ta' Jannar, 1999). Kwindi, fejn il-kitba hi ċara, dak li kien miftiehem għandu joħroġ mill-istess kitba u mhux minn dak li seta' kellhom f'moħħom il-partijiet (ara* ***Brincat vs. Saliba****, deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fl-14 ta' Novembru 1983).*"

Kif gie ritenut ukoll mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Francis Paris et vs Maltacom plc**[13]:-

"*Dan hu konformi mal-principju li darba bejn il-partijiet hemm ftehim li jirregola r-relazzjonijiet ta' bejniethom, hu prezunt li qabel ma iffirmaw dak il-ftehim qiesu c-cirkustanzi tal-kaz u l-interessi taghhom, u allura darba iffirmaw il-kuntratt, huwa dak il-kuntratt li jissanzjona r-relazzjonijiet ta' bejn il-kontendenti, u mhux xi principju iehor, ancorche' bazat fuq l-ekwita'. Il-principju tar-rispett ghal volonta' tal-partijiet huwa wiehed fondamentali u dak li ftehmu fuqu il-partijiet ghandu "forza ta' ligi" ghalihom (artikolu 992 tal-Kodici Civili), u l-Qorti m'ghandhiex tuza d-diskrezzjoni taghha biex tissostitwixxi ghal dak li ftehmu l-partijiet il-volonta' taghha.*"

Fl-isfond ta' dan kollu, il-Qorti ma tistax ma tqisx bhala sodisfacjentement ippruvata l-pretensjoni tal-attur li s-somma ta' €9,400 hija effettivament dovuta lilu. Dan ifisser illi kwantu ghal dak li jikkoncerna t-talba tal-attur, il-kreditu pretiz minnu jinsab ampjament ippruvat mill-patt konvenzjonali li gie konkluz bejn il-partijiet kif manifestat fid-dokument Dok. A, liema patt huwa inekwivoku dwar dak li huwa dovut mill-konvenut u t-terminu ghall-hlas, u ma jaghmel l-ebda rizerva kwalsiasi.

Ikkunsidrat;

Illi kwantu ghall-allegazzjoni tal-konvenut li huwa gie mgieghel jiffirma l-ftehim Dok. A, il-Qorti tosserva li sar accenn fir-rigward biss minn missier il-konvenut

[13] Deciza 7 ta' Ottubru 2004.

Anthony Muscat fl-Affidavit tieghu u fix-xhieda ta' Julian Muscat, li xehed illi l-attur insista illi d-dokument jigi ffirmat dakinhar waqt il-laqgha u li l-konvenut kien taht pressjoni biex jiffirmah. Izda l-konvenut innifsu mkien ma xehed li huwa gie sforzat jiffirma l-ftehim in dizamina. Ghalkemm fir-Risposta tieghu ghall-ittra gudizzjarja pprezentata mill-attur fit-3 ta' Novembru 2015, il-konvenut sostna illi l-iskrittura in dizamina hija nulla minhabba li l-kunsens tieghu kien ivvizzjat, din l-asserzjoni ma gietx ribadita mill-istess konvenut fir-Risposta tieghu ghar-Rikors promotur f'din il-kawza. F'kull kaz, hu risaput illi l-kwistjoni tal-annullabbilita` ta' obbligazzjoni minhabba vizzju tal-kunsens ta' wiehed mill-partijiet kontraenti, ma tistax tigi mistharrga mill-Qorti jekk din tigi sollevata biss *per via d'eccezione* u jehtieg li tigi istitwita azzjoni *ad hoc* b'talba ghall-annullament tal-obbligazzjoni. Din it-talba izda, la saret fit-talba rikonvenzjonali tal-konvenut f'dawn il-proceduri u lanqas gie muri lill-Qorti li saret permezz ta' azzjoni *ad hoc* ohra istitwita mill-konvenut. Ghaldaqstant, l-allegazzjoni li saret fir-rigward hija nieqsa minn kull fondament legali.

Ghaldaqstant, mehud qies tal-konsiderazzjonijiet kollha maghmula, il-Qorti hija sodisfatta illi t-talba tal-attur ghall-hlas tas-somma ta' €9,400 ghandha tigi akkolta.

Ikkunsidrat;

Il-konvenut ressaq talba rikonvenzjonali fejn talab il-hlas tas-somma ta' €15,000. Il-konvenut jikkontendi li din is-somma hija dovuta mill-attur b'rabta man-negozju li l-partijiet kienu jiggestixxu bi shab bejniethom u tinkludi « *flus li ghandu jghaddilu ghall-flus li kien hemm il-Bank li nofshom kienu tieghu, ghall-kera tal-garaxx ta' Haz Zebbug, ghall-flus mill-isponsor Go and Fun, ghall-flus tax-xoghol li ghamel hu, ghall-flus li hallas hu ghan-nom tieghu ukoll, oltre flus dovuti ghal materjal u flus relatati ma' pagi.* »[14]

[14] Talba rikonvenzjonali tal-konvenut.

Essenzjalment, l-asserzjoni tal-konvenut hija li l-kontijiet kienu ghadhom mhux maghluqin definittivament ghaliex kien ghad hemm pendenzi li, fix-xhieda tieghu, huwa fisser specifikatament li jikkonsistu f'kreditu dwar (i) *bucket seats* ghad-dghajjes li kienu nxtraw minghand huh, (ii) *sponsorship* ta' Go and Fun u (iii) dghajsa tal-gelat, liema spejjez kellhom jitnaqqsu mill-ammont globali dovut lill-attur. Jigi osservat illi l-konvenut ma ressaq l-ebda prova u lanqas xehed dwar xogholijiet ezegwiti minnu ghall-beneficcju tan-negozju jew dwar xi flus dovut ghal materjal.

Dwar il-kreditu dovut kwantu għall-*bucket seats*, il-Qorti tosserva illi ħu l-konvenut, Etienne Muscat, xehed illi huwa ġie inkarigat miż-żewg partijiet biex jaħdem dawn is-*seats* ghad-dgħajsa tal-attur u kkonferma wkoll illi ħuh ħallsu l-prezz kollu dovut ghal xogħolu u għall-materjal fis-somma totali ta' €2,800. Madanakollu, il-Qorti tosserva li mhux biss ma gie prodott imqar fattura jew riċevuta dwar il-prezz allegatament imħallas lil ħu l-konvenut fir-rigward, talli l-konvenut naqas b'mod assolut milli jissostanzja din il-pretensjoni tiegħu u effettivament, fix-xhieda tieghu, **mkien ma għamel aċċenn ghall-fatt illi huwa kien ħallas xi ammont lil ħuh u x'ammont ħallsu b'rabta ma' *bucket seats***. Għall-Qorti dan ifisser li x-xhieda ta' Etienne Muscat mhix konfortata mix-xhieda tal-konvenut innifsu.

B'żieda ma' dan, il-Qorti fehmet ukoll illi ġaladarba dan il-kreditu pretiż jikkonċerna ammont imhallas mill-konvenut lil ħuh stess, il-konvenut kellu jkun ben konsapevoli dwar l-ammont li jippretendi li kien dovut lilu mill-attur fiż-żmien meta l-partijiet gew biex jagħlqu l-kontijiet. Kemm hu hekk, għalkemm jirrizulta li fl-i*spread sheet* Dok. A hemm indikat is-somma ta' €2,000 kwantu *ghal* item deskritt bħala « *bucket seat mould : to discuss* », din is-somma ma' taqbilx mas-somma li ħu l-konvenut xehed li huwa tħallas ghal xogħolu u ghall-materjal. F'dan il-kwadru ta' fatti, il-Qorti ma tħossx li l-kreditu pretiż mill-

konvenut fir-rigward tal-*bucket seats* giet ippruvata sodisfaċjentement, anke għaliex kif ampjament ikkunsidrat iktar qabel, il-Qorti fehmet illi jekk kien fadal xi pendenzi li dwarhom il-konvenut kien qed jippretendi xi kreditu, dawn ġew diskussi u sorvolati fil-laqgħa tal-5 ta' Marzu 2014.

L-attur jiċħad illi kien hemm ftehim dwar il-bejgħ ta' ġelati minn fuq id-dgħajjes u fir-rigward tal-bejgħ tal-ġelat Algida, isostni li kien il-konvenut stess li kien ibiegħ dawn il-ġelati filwaqt li hu kien ibiegħ tal-Cadbury u kulhadd kien iżomm il-flejjes tal-bejgħ ghalih minghajr dawn jidhlu fil-kontijiet komuni. Dan huwa in parti affermat minn missier il-konvenut Anthony Muscat illi xehed li l-bejgħ tal-ġelati Algida kien isir mill-bar biss u mhux minn fuq id-dgħajjes. F'kull każ il-konvenut baqa' ma ressaq l-ebda prova dwar l-allegat bejgħ ta' gelat Cadbury jew xi qligħ li l-attur seta' daħħal mill-bejgħ ta' ġelati liema qligh kellu jifforma parti min-negozju komuni, u wisq anqas irnexxilu jipprova x'sehem kien dovut lilu minn dan il-bejgħ. Hu minnu li Marvin Sapiano, rappreżentant ta' Alf. Mizzi & Sons Marketing Limited, xehed illi fis-sena 2013 huwa biegħ ġelati b'valur totali ta' €8,389 lill-kumpannija bl-isem AB Marine Limited li huwa direttur taghha l-attur Angelo Agius, ghall-Qorti din m'hijiex prova la li l-ġelati nbiegħu lill-attur u lanqas li dan il-bejgħ kellu jidħol fil-kontjiet tan-negozju bejn il-partjiet f'din il-kawza. Wara kollox ma nġabitx prova kif imiss dwar il-kariga tal-attur fil-kumpannija AB Marine Limtied u ma ġiex muri lanqas l-ezistenza ta' xi ness bejn din il-kumpannija u n-negozju gestit mill-partijiet.

Dwar il-pretensjoni tal-konvenut fir-rigward ta' allegat ftehim ta' *sponsorship* bejn l-attur u l-kumpannija Go and Fun Limited, l-attur laqa' għal din il-pretensjoni billi sostna li l-i*sponsorship* in kwistjoni kien jirrigwarda d-dgħajsa tieghu u mhux dik tal-konvenut u għalhekk il-flus li kienu jitħallsu mill-i*sponsorship* ma kienux jidħlu fil-konteġġi tan-negozju komuni. Effettivament, mix-xhieda ta' Sergio Sciberras, id-direttur tal-kumpannija Go and Fun Limited, huwa eskluż li tħallsu xi flus lill-attur ghar-reklamar tad-ditta 'Go and Fun' fuq

id-dgħajjes li kien jopera : filwaqt li m'huwiex ippruvat sodisfaċjentement illi dan il-ftehim kien fis-seħħ fiż-żmien meta l-partijiet kienu qed joperaw bi sħab bejniethom[15], il-Qorti f'kull każ fehmet illi l-ħlas għar-reklamar kien isir permezz ta' fornitura ta' prodotti tad-ditta 'Go and Fun' biex dawn jitqassmu lill-klijenti tal-attur b'xejn bħala promozzjoni. Għaldaqstant, tqis illi dan il-kreditu pretiż tal-konvenut ma ġiex ippruvat sodisfaċjentement.

Il-konvenut jikkontendi wkoll illi l-attur kien ħa s-somma addizzjonali ta' €3,000 mill-flus tan-negozju minghajr ma huwa tħallas ammont ugwali. Fir-rigward, il-konvenut ipproduċa fir-rigward *spreadsheet* Dok. RM1, li jindika "*Lino Wage Extra €3,015.00*", izda jistqarr illi dan il-prospett, li jinkludi wkoll fih il-flus li kien jitħallas in linea ta' paga lil persuni ohrajn matul is-sentejn tas-sħubija, kien ilu fil-pussess tieghu sa minn meta l-partijiet kienu qed jagħlqu l-kontijiet bejniethom u kien ippreżentah ukoll lill-accountant tan-negozju Julian Muscat. Rinfaċċjata b'dikjarazzjoni bhal din, il-Qorti qajla tista' tifhem kif allura l-konvenut naqas milli jinsisti li dawn il-figuri, li kien diga` konsapevoli dwarhom meta l-partijiet gew biex jillikwidaw is-shubija, jiġu meqjusa fil-konteġġi li saru bl-involviment ta' Julian Muscat fil-laqgħa tal-5 ta' Marzu 2014, jekk mhux għaliex effettivament, dawn il-ħlasijiet kienu in regola u l-konvenut ma seta' kellu l-ebda pretensjoni valida dwarhom.

Il-konvenut jippretendi ulterjorment illi fil-konteġġi li kienu għadhom pendenti bejn il-partijiet, kellha tittieħed qies tal-pretensjoni tiegħu li l-attur ħallas lilu nnifsu tliet Euro fis-siegħa mill-għaxar Euro fis-siegha salarju tal-impjegat Ryan Micallef, bil-konsegwenza illi l-attur għamel gwadann a skapitu tiegħu, ġaladarba huma kellhom jaqsmu d-dħul kollu min-negozju f'ishma ndaqs. Da parti tiegħu, l-attur isostni illi Ryan Micallef kien impjegat tiegħu biss u kien iħallas is-salarju tiegħu minn butu u mhux mill-flus tan-negozju. Ghalkemm il-konvenut ressaq lill-imsemmi Ryan Micallef biex jixhed b'rabta ma' din il-

[15] Ara xhieda ta' Sergio Sciberras tal-25 ta' Gunju 2019, fol. 133 sa 142.

pretensjoni, l-allegazzjoni tiegħu ma sabet l-ebda sostenn : minflok, ix-xhieda ta' Ryan Micallef tikkonforta l-verzjoni tal-attur. Kemm hu hekk, ix-xhud ikkonferma illi huwa kien impjegat fuq bażi *full-time* mal-attur u kellu x'jaqsam miegħu biss. Imkien ma jirriżulta li dan ix-xhud kien qed jitħallas inqas minn dak li kien dovut lilu bħala salarju u lanqas illi kien hemm xi diżgwid fir-rigward bejnu u bejn xi ħadd mill-partijiet.

L-istess jghodd dwar il-pretensjoni tal-konvenut dwar is-somma ta' €15,000 li kienet depożitata fil-kont bankarju konġunt tal-partijiet: filwaqt li jirriżulta illi dan l-ammont kien inġibed minn dan il-kont permezz ta' *cheque* bin-numru 00019 fil-11 ta' Ottubru 2013[16], il-Qorti ma rriskontrat l-ebda prova illi dawn il-flejjes inġibdu mill-attur waħdu ad insaputa tal-konvenut jew mingħajr il-kunsens tiegħu. Ma jirriżultax, lanqas, dan l-ammont x'jirrappreżenta u għaliex inġibed mill-kont bankarju.

Il-konvenut naqas ukoll b'mod assolut milli jressaq provi biex isostni l-pretensjoni tiegħu dwar il-kera tal-garaxx li l-partijiet kienu jikru ġewwa Ħaż Żebbug biex fih iżommu d-dgħajjes tagħhom, kif ukoll naqas milli jressaq prova dwar "*flus tax-xoghol li ghamel hu ... oltre l-flus dovuti ghal materjal...*" kif imsemmi fit-talba rikonvenzjonali tiegħu.

Miżmum ferm dan kollu, inkluż il-konsiderazzjonijiet magħmulin b'rabta mat-talba prinċipali, il-Qorti tqis illi l-konvenut ma rnexxilux jipprova sodisfaċjenti l-kreditu li allega li huwa dovut lilu mill-attur u konsegwentement, il-kontro-talba tiegħu serja tiġi respinta.

<u>Decide</u>

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi:-

Fol. 82.

1. **Kwantu ghat-talba prinċipali fir-Rikors, filwaqt li tastjeni milli tieħu konjizzjoni tal-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut u tiċħad l-eċċezzjonijiet l-oħra kollha, tilqa' t-talba tal-attur u tikkundanna lill-konvenut iħallas is-somma ta' disat elef u erba' mitt Euro (€9,400) għar-raġunijiet imsemmija fir-Rikors promotur bl-imgħax mit-3 ta' Novembru 2015, id-data tal-ewwel sejħa għall-ħlas, u bl-ispejjez jiġu sopportati mill-istess konvenut; u**

2. **Kwantu ghall-kontro-talba tal-konvenut, filwaqt li tilqa' l-eċċezzjonijiet tal-attur, tiċħad it-talbiet rikonvenzjonali bl-ispejjeż jiġu sopportati mill-konvenut.**

DR. RACHEL MONTEBELLO
MAĠISTRAT.

Dr Graziella Attard
Deputat Registratur